

ภูมิหลัง

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่มนุษย์จำนวนไม่น้อยในโลกเชื่อว่าเป็นการปกครองที่ดีที่สุด ที่มนุษย์พึงคิดค้นและนำมาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตทางการเมืองและวิถีชีวิตประจำวัน อุดมคติและเป้าหมายของประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่เรียกได้ว่าเป็นคุณธรรมระดับสูงของมนุษย์ (จรรยา สุภาพ. 2519 : 1) คำว่าประชาธิปไตยเป็นคำกล่าวอ้างถึงบ่อยมากที่สุด เรียกว่าเป็นคำที่ถูกอ้างถึงตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน หมู่บ้าน ชุมชน ประเทศ จนถึงระดับโลก เพราะคิดว่าประชาธิปไตยโดยเนื้อแท้แล้วได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการบริหารและการปกครองที่ดีที่สุด (วราพรหม หังสุข. 2534 : 6) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ประชาธิปไตยเป็นลัทธิทางการเมืองที่มีอุดมการณ์อันสูงส่ง เพราะเทิดทูนสิทธิเสรีภาพของประชาชน เห็นประชาชนเป็นพลเมืองมีศักดิ์ศรีเป็นเจ้าของประเทศ ไม่ใช่ข้าทาสบริวารที่ผู้ปกครองจะกดขี่ข่มเหงได้ตามอำเภอใจ ไม่มีใครมีสิทธิที่จะผูกขาดการปกครอง จะทำให้ทุกคนช่วยกันทำความดีแก่ตนเอง และส่วนรวม (อมร รักษาสิทธิ์. 2535 : 17)

ประเทศไทยเป็นประเทศประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข คำกล่าวนี้ประกอบด้วยข้อความคิด (concepts) 2 ข้อ คือ "ประชาธิปไตย" เป็นการบ่งบอกถึงระบอบการปกครองประเทศ และ "มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข" เป็นคำบ่งบอกถึงประมุขของประเทศ (ปรีดี เภษมทรัพย์. 2535 : 12) การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่แตกต่างจากประเทศอื่น การที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ถึงแม้ว่าจะแตกต่างกัน แต่โดยทั่วไปแล้วก็เน้นเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 147) ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยมาแล้ว 60 ปี แต่ระบอบประชาธิปไตยของไทยยังไม่พัฒนา มีเหตุให้ก้าวถอยหลังไปทวนจุดเริ่มต้นเสมอ เกิดการปฏิวัติรัฐประหารยึดอำนาจ แสดงว่าระบอบประชาธิปไตยเกิดความล้มเหลวขึ้น เนื่องจากคุณลักษณะที่สำคัญคือ ความเป็นผู้นำของ

ประชาชนไม่มี (ชูศักดิ์ แสนปัญญา. 2535 : 9 - 12) นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศไทย มีการชงักในขั้นตอนของการพัฒนาไปสู่เป้าหมายอุดมการณ์ประชาธิปไตยตลอดมา วัฏจักรของความไม่ต่อเนื่องมีสภาพเป็นวงจรที่เริ่มจากการปฏิวัติรัฐประหารไปสู่วิกฤตการณ์ในสภาพในที่สุด แล้วกลับมาอีกรอบใหม่ ลักษณะของวงจรนี้จะส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตยไม่พัฒนาก้าวหน้า (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2535 : 4 - 5)

การที่จะพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เจริญก้าวหน้า ก็มีใช้เรื่องที่ทำให้ง่ายขึ้น มีผู้ให้สังเกตเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยว่า "การที่ได้มาซึ่งระบอบประชาธิปไตยก็นับว่าเป็นการยากอยู่แล้ว แต่ที่จะธำรงรักษาไว้และพัฒนาให้ระบอบประชาธิปไตยก้าวหน้าต่อไปย่อมเป็นการยากทวีคูณ" (บุญเย็น วอทอง. 2512 : 6) ประชาธิปไตยจะเกิดได้ต้องมีปัจจัยสนับสนุนหลายอย่าง โดยเฉพาะคนต้องได้รับการศึกษาและความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ (เขาวรัตน์ คันสยะวิชัย. 2525 : 49) ประชาธิปไตยเป็นกระบวนการที่เกิดจากการเรียนรู้และการปฏิบัติ การเริ่มต้นของการเรียนรู้และการฝึกต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในวัยเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นกลุ่มบุคคลและสถาบันที่เหมาะสมที่สุดในการปลูกฝังวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 ก : คำนำ) ซึ่งในการสร้างให้นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยนั้น โรงเรียนจะต้องสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยขึ้นในโรงเรียน โดยสอดแทรกในกิจกรรมทุกอย่างที่โรงเรียนจัดขึ้น ทั้งกิจกรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และกิจกรรมเสริมหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 ก : 51) โรงเรียนประถมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้เป็นแหล่งฝึกความเป็นประชาธิปไตยให้กับนักเรียน เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมรองจากสถาบันครอบครัว โอกาสที่โรงเรียนจะฝึกสอนถ่ายทอดความรู้ด้านประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการปกครอง อุดมการณ์ และวิถีชีวิต เด็กจะรับได้เป็นอย่างดี ย่อมเป็นผลกระทบในทางที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศชาติในที่สุด (เขาวรัตน์ คันสยะวิชัย. 2525 : 48)

กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเพราะประชาชนและเยาวชนของชาติยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบอบประชาธิปไตย ถ้าโรงเรียนประถมศึกษาได้มีรูปแบบของการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้ฝึกฝนโดยเน้นให้นักเรียนรู้วิถีชีวิตใน

ระบอบประชาธิปไตย จะช่วยให้เด็กเรียนสามารถนำวิธีการประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ในครอบครัวและชุมชนได้ในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 ก : คำนำ) การแก้ปัญหาดังกล่าว ในปีการศึกษา 2528 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย โดยเน้นให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสอดแทรกเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 2 - 3) เพื่อเป็นการสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในการมุ่งหวังให้นักเรียนในระดับศึกษามีวิถีชีวิตประชาธิปไตย คือมีคุณธรรมสามประการ ได้แก่ การวชิธรรม สามัคคีธรรม และบุญธรรม สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ได้ถือ เป็นนโยบายที่ต้องดำเนินการ เช่นเดียวกับสำนักงานการประถมศึกษาทั่วประเทศ โดยให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดจัดกิจกรรมนี้ โดยใช้ชื่อโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 เป็นต้นมา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา. 2528 : คำนำ)

จากการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลาได้จัดโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 ถึงปีการศึกษา 2535 เพื่อให้บรรลุตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ แต่ผลการดำเนินงานปรากฏว่าบางโรงเรียนพบปัญหาในเรื่องความไม่เข้าใจด้านวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมอย่างแท้จริง ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และยังไม่สามารถนำความรู้จากการประชุมสัมมนาไปจัดกิจกรรมนี้ให้มีประสิทธิภาพได้ บางโรงเรียนพบปัญหาในด้านขอความช่วยเหลือของผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ขาดความร่วมมือจากครูอาจารย์ในโรงเรียน นอกจากนั้นไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน และการดำเนินการจัดกิจกรรมไม่สามารถสร้างเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียนได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา. 2535 : 4 - 5) และจะเห็นได้จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายเร่งรัดคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้มีการประเมินผลคุณภาพนักเรียนทั้งระดับประเทศและระดับจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้ในการกำหนดแนวทางปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ได้ประเมินผลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 - 2535 จากผลการประเมินรายกลุ่มประสบการณ์พบว่า ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สมรรถภาพความรู้เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความรู้เรื่องระบบประชาธิปไตย อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย สมรรถภาพมีวินัยในตนเอง ทำงานให้อยู่ร่วมกันผู้อื่นได้ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา. 2536 : 16 - 20)

จากเหตุผลดังกล่าว ประกอบกับผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตย
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตย
3. เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งแตกต่างกันด้านวิทยวุฒิและขนาดโรงเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตย ซึ่งแตกต่างกันด้านวิทยวุฒิและขนาดโรงเรียน
5. เพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ผู้ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะให้หน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ได้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ภายใต้ขอบเขตและเนื้อหาสาระของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมไว้ 10 กิจกรรม คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 24 - 168)

- 1.1 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
- 1.2 กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน
- 1.3 กิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์
- 1.4 กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
- 1.5 กิจกรรมการจัดนิทรรศการ
- 1.6 กิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมระบบประชาธิปไตย
- 1.7 กิจกรรมวันสำคัญ
- 1.8 กิจกรรมการแข่งขันกีฬา

1.9 กิจกรรมทำความสะอาดอาคารสถานที่

1.10 กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากประชากร 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ประจำปีการศึกษา 2536 ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน 213 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน จำนวน 213 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 140 คน และครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน 213 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน จำนวน 213 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม (table of random numbers)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.1.1 วิทยุฉิม แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ ต่ำกว่า 40 ปี และตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป

3.1.1.2 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียน 12 ห้องเรียนขึ้นไป

3.1.2 ครูอาจารย์ จำแนกเป็น

3.1.2.1 วิทยุฉิม แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ ต่ำกว่า 40 ปี และตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป

3.1.2.2 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ โรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียน 12 ห้องเรียนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามขอบเขตของเนื้อหาและกิจกรรมที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2531 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 24 - 168) ดังนี้

- 3.2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
- 3.2.2 กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน
- 3.2.3 กิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์
- 3.2.4 กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
- 3.2.5 กิจกรรมการจัดนิทรรศการ
- 3.2.6 กิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมระบบประชาธิปไตย
- 3.2.7 กิจกรรมวันสำคัญ
- 3.2.8 กิจกรรมการแข่งขันกีฬา
- 3.2.9 กิจกรรมทำความสะอาดอาคารสถานที่
- 3.2.10 กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตย แตกต่างกัน

2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิถีชีวิตต่างกัน แตกต่างกัน

3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน แตกต่างกัน

4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตยที่มีวุฒิต่างกัน แตกต่างกัน

5. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ตามทัศนะของครูอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการประชาธิปไตยที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน แตกต่างกัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
2. กิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย หมายถึง กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. ระบบประชาธิปไตย หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในการวางแผนการดำเนินงาน การทำงานร่วมกัน การประเมินผล และใช้เหตุผลในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน
4. วิถีชีวิตประชาธิปไตย หมายถึง การนำเอาหลักการประชาธิปไตยมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมที่สำคัญ คือ คารวะธรรม สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม
5. การใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยกันคิดช่วยกันทำเพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

พ.ร.บ.-๑

6. การนักเรียน หมายถึง สภาผู้แทนของนักเรียนที่ได้รับการเลือกตั้งจากนักเรียนภายในโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักเรียนในโรงเรียนทั้งหมด
7. กิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์ หมายถึง กิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนสนใจต่อข่าวและเหตุการณ์ คิดว่าข่าวคือสิ่งจำเป็นและเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน
8. กิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมระบบประชาธิปไตย หมายถึง กิจกรรมเกี่ยวกับการโฆษณา ชี้แจง แลกเปลี่ยนข่าว เพื่อให้ผู้อื่นทราบ
9. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดยะลา